

Jak skutecznie budować długoterminowe oszczędności krajowe?

Mając na uwadze konieczność zwiększenia poziomu inwestycji w Polsce, w tym inwestycji długoterminowych, chęć odwrócenia trendu coraz większego udziału zagranicy w finansowaniu polskiego długu, poprawę międzynarodowej pozycji inwestycyjnej netto Polski oraz podniesienie poziomu przyszłych świadczeń emerytalnych, uczestnicy Kongresu Bankowości Detalicznej rekomendują wprowadzenie prostego, transparentnego, taniego i popularnego systemu dobrowolnych oszczędności emerytalnych poprzez:

- Połączenie dobrowolnego wkładu pracownika z uzupełnieniem wkładu ze strony pracodawcy oraz wsparciem państwa.
- Zastosowanie mechanizmu, w którym pracownicy zostają automatycznie zapisani do programu, ale mogą się z niego wycofać w drodze indywidualnych decyzji, przy jednoczesnym wprowadzeniu zachęt do pozostawania w programie.
- Zastosowanie funduszy o strukturze aktywów dostosowanej do cyklu życia, ze stopniowo wzrastającym udziałem instrumentów dłużnych.

W ocenie uczestników Kongresu zmiana polityki państwa w celu mobilizowania długoterminowych przyczyni się do:

- zwiększenia dostępności kapitału, który przez giełdę może finansować gospodarkę;
- zmniejszenia zależności krajowego rynku kapitałowego od kapitału zagranicznego;
- rozwoju długoterminowych inwestorów instytucjonalnych, takich jak fundusze emerytalne i fundusze inwestycyjne, których obecność może stanowić w pewnym zakresie alternatywę dla zagranicznej kontroli nad polskimi firmami.

Stosowne zmiany pomogą nie tylko rozwojowi polskiej gospodarki, ale też będą odpowiedzią na oczekiwania Polaków. Jak pokazały badania zrealizowane przez prof. Czapińskiego dla Europejskiego Kongresu Finansowego, 68% Polaków oszczędzałoby w III filarze z dopłatami państwa lub pracodawców.

Powszechny udział w programie i jego pozytywny wpływ na gospodarkę zależą będzie jednak od wielu czynników.

1. Automatyczny zapis do programu może być skuteczny tylko wtedy, gdy program jest atrakcyjny i pracownicy mają zaufanie do jego trwałości

Doświadczenia zagraniczne wskazują, że automatyczny zapis może być rozwiązaniem pomocnym, lecz sam nie zagwarantuje masowego uczestnictwa. W Nowej Zelandii i Wielkiej Brytanii automatyczny zapis przyczynił się do powszechnego udziału w pracowniczych programach emerytalnych, natomiast we Włoszech, gdy w 2007 roku zastosowano automatyczny zapis, 73 proc. zapisanych pracowników sektora prywatnego wypisało się.

Osoby zapisane automatycznie do programu pozostaną w nim masowo, tylko jeśli uznają, że program jest dla nich atrakcyjny, a także będą miały zaufanie do trwałości wprowadzonych rozwiązań. Jak pokazują doświadczenia z Wielkiej Brytanii edukacja emerytalna w miejscu pracy jest jednym z kluczowych czynników wzmacniających poziom partycypacji w pracowniczych programach emerytalnych.

Istotne jest przełamanie nieufności do państwowych programów po decyzjach dotyczących przejęcia części środków zgromadzonych w OFE. Potrzebne są w szczególności rozwiązania budujące zaufanie, że zarządzanie środkami nie będzie dokonywało się pod wpływem decyzji politycznych. Dlatego zarządzaniem aktywami od samego początku funkcjonowania programu powinny zajmować się instytucje prywatne. Potrzebne są także silne prawne gwarancje, że środki zgromadzone w programie nie zostaną w przyszłości przejęte przez system publiczny.

2. Pozytywny wpływ programu na gospodarkę zależy będzie nie tylko od wielkości zgromadzonych środków, lecz również od mechanizmów, które umożliwią wykorzystanie tych środków dla rozwoju polskich firm prywatnych

Dla gospodarczego i cywilizacyjnego awansu Polski istotne jest to, by firmy, które odnoszą sukcesy mogły rosnąć stając się coraz większe. Dlatego ważne jest by odnoszący sukcesy przedsiębiorcy mogli pozyskiwać nowy kapitał, zwiększając skalę swojej działalności. Takie możliwości stwarza rynek kapitałowy oraz istnienie prywatnych długoterminowych inwestorów instytucjonalnych, którzy mogą być bezpiecznymi dostawcami kapitału dla rosnących firm. Jak pokazuje doświadczenie rozwoju niektórych firm prywatnych w Polsce, pozyskanie kapitału od zdywersyfikowanej grupy inwestorów instytucjonalnych takich jak fundusze emerytalne i fundusze inwestycyjne stanowi atrakcyjną alternatywę w stosunku do oddania kontroli nad firmą zagranicznemu inwestorowi strategicznemu. Natomiast, takiej alternatywy nie będzie stanowić oddanie, w zamian za pozyskany kapitał, istotnego udziału w firmie funduszowi emerytalnemu kontrolowanemu pośrednio przez skarb państwa.

Biorąc pod uwagę, że w Polsce istnieje już rozwinięta infrastruktura instytucji mających doświadczenie w obsłudze i zarządzaniu długoterminowymi oszczędnościami (fundusze inwestycyjne, OFE, agenci transferowi), postulujemy, aby od początku istnienia proponowanych przez rząd Pracowniczych Planów Kapitałowych do ich obsługi i zarządzania ich aktywami były dopuszczone podlegające nadzorowi instytucje komercyjne o odpowiednich kwalifikacjach i doświadczeniu. Celowe jest przy tym wprowadzenie proponowanego limitu kosztów w wysokości nie więcej niż 0,6 proc. w relacji do aktywów oraz zakaz akwizycji w stosunku do indywidualnych uczestników.

3. Przed uruchomieniem programu należy określić zasady wypłat

Z punktu widzenia interesów uczestników, podstawowym celem programu jest zapewnienie środków na emeryturę. Dlatego należy rozważyć różne opcje wypłaty emerytur, w tym zasady wymiany zgromadzonego kapitału na rentę dożywotnią.

Rozważenia wymaga też wprowadzenie jednorazowej wypłaty emerytury dla osób, które mają zgromadzony niski kapitał, czy też specjalnego produktu: „elastycznej renty dożywotniej”, opartego o odrębne rozwiązanie ustawowe¹:

- Instytucja wypłacająca elastyczną rentę dożywotnią nie będzie ponosiła ryzyka długowieczności i ryzyka stopy zwrotu z inwestycji, gdyż skutki tych zjawisk będą amortyzowane przez coroczne dostosowywanie wysokości świadczeń dla całej kohorty.
- Administrowaniem i wypłatą elastycznej renty dożywotniej dla całej kohorty powinna się zajmować jedna instytucja – mogłaby to być np. instytucja finansowana przez instytucje komercyjne uczestniczące w programie.
- W okresie wypłaty elastycznej renty dożywotniej środki pozostawałyby na rynku kapitałowym i mogłyby być zarządzane na zasadach outsourcingu przez instytucje prywatne wybrane w drodze przetargu przez instytucję wypłacającą.

Decyzje o przyjęciu konkretnych rozwiązań dotyczących wypłat powinny nastąpić po zestawieniu ze sobą symulacji dotyczących oczekiwanej wysokości elastycznej renty dożywotniej z wysokością gwarantowanej renty dożywotniej jaką zaproponują instytucje komercyjne.

4. Wprowadzając program należy określić harmonogram jego rozszerzenia na mniejsze firmy oraz sektor publiczny

Uwzględniając doświadczenia zagraniczne za rozsądną należy uznać propozycję, by program był wprowadzany etapowo poczynając od dużych przedsiębiorstw. Istotne jest jednak, aby wprowadzając program określić kompletny harmonogram rozszerzenia programu na kolejne grupy firm oraz na instytucje sektora publicznego.

¹ Propozycja taka została sformułowana w raporcie Capital Strategy, *Jak mobilizować dodatkowe oszczędności emerytalne?*, (autorzy: Stefan Kawalec, Katarzyna Błażuk i Maciej Kurek), Warszawa, 17 lutego 2015, w oparciu o propozycje zawarte w: Wojciech Otto i Marian Wiśniewski, *Designing the Payoff Phase in the Framework of Open Pension Schemes*, Roczniki Kolegium Analiz Ekonomicznych, Zeszyt 32/2013, Szkoła Główna Handlowa, Warszawa, http://rocznikikae.sgh.waw.pl/p/roczniki_kae_z32_01.pdf

Wypracowanie standardu i wdrożenie kredytowania opartego o stałe stopy procentowe

Kontynuując prace nad rekomendacją przyjętą przez Europejski Kongres Finansowy w czerwcu 2016 roku oraz na podstawie dotychczas prowadzonych prac oraz wniosków zebranych w trakcie Kongresu Bankowości Detalicznej rekomenduje się:

- 1) Kontynuację prac związanych z **usuwaniem barier** wdrożenia kredytów opartych o stałe stopy procentowe a w szczególności:
 - a. uwzględnienie w ustawie o kredycie hipotecznym specyfiki stosowania stałych stóp procentowych uwzględniających racjonalność ekonomiczną umożliwiającą zarządzanie ryzykami z perspektywy kredytodawców
 - b. uwzględnienie możliwości zaoferowania konsumentowi kredytu o specyfikacji kredytu opartego o stałe stopy procentowe zbieżnej ze standardami spotykanymi na innych rynkach.
- 2) Podjęcie otwartych konsultacji i wypracowanie porozumienia pomiędzy środowiskiem kredytodawców (banki), instytucji nadzorczo-regulacyjnych (KNF, MF) i reprezentujących interes konsumentów (UOKiK, Rzecznik Finansowy) dotyczącego **standardu ekonomicznego**, który byłby zrozumiały dla interesariuszy, mógłby realnie funkcjonować na rynku finansowym i mógłby być stosowany w Polsce dla kredytów opartych o stałe stopy procentowe.

Rola banków i instytucji finansowych w sprawnej transformacji w kierunku Cyfrowego Państwa

Cyfryzacja oraz rozwój e-usług publicznych to olbrzymi potencjał dla rozwoju polskiej gospodarki. Jednocześnie to konieczność dostosowania się do oczekiwań i potrzeb coraz bardziej wymagających klientów i obywateli, którzy już teraz na co dzień korzystają z rozwiązań internetowych i mobilnych w różnych obszarach życia zawodowego i prywatnego, i oczekują przyjaznych rozwiązań oraz szybkich i prostych procesów w dogodnym czasie, także w obszarze administracji.

Program „Od papierowej do cyfrowej Polski” jest zapowiedzią efektywnego państwa, które stworzy **warunki dla konkurencyjnej, bezpiecznej, bezgotówkowej oraz cyfrowej gospodarki.**

Stworzenie takich warunków będzie łatwiejsze, szybsze i efektywniejsze, jeżeli wprowadzane rozwiązania będą opracowywane i wdrażane przy pełnej współpracy rządu, administracji i biznesu. Szczególne znaczenie w tym procesie będzie miał udział banków i instytucji finansowych, będących instytucjami zaufania publicznego. **Warto wykorzystać potencjał i doświadczenie banków oraz międzynarodowych organizacji płatniczych, które od lat wdrażają nowoczesne rozwiązania, a z usług bankowości internetowej i mobilnej aktywnie korzystają miliony polskich gospodarstw domowych i przedsiębiorstw.**

Nowoczesne oraz innowacyjne państwo stawia w centrum obywatela posiadającego pełen dostęp do **e-usług, w tym e-administracji.** Zdalna administracja to oszczędność czasu zarówno dla obywatela, jak i administracji publicznej oraz znaczne ograniczenie kosztów.

Banki posiadają duży potencjał do popularyzacji korzystania z usług e-administracji. W kwietniu 2016 r. po raz pierwszy do złożenia wniosku o świadczenie rodzinne wykorzystano systemy bankowości internetowej (do chwili obecnej złożono prawie 600 tys. wniosków). Klienci znają i traktują z zaufaniem te uwierzytelnienia, co potwierdziło się w praktyce, gdyż 95% wniosków złożonych elektronicznie było złożonych właśnie z wykorzystaniem mechanizmów bankowości elektronicznej. Wprowadzono możliwość założenia i logowania się do profilu na PUE ZUS, a także utworzenia Profilu Zaufanego z poziomu systemu bankowości internetowej. Dzięki temu obywatele w sposób elektroniczny mogą realizować sprawy urzędowe przez Internet, bez wizyty w urzędzie oraz wypełniania wniosków.

Wizja cyfrowej Polski to innowacyjna, konkurencyjna, bezgotówkowa i efektywna gospodarka.

Cyfrowa ekspansja ma spowodować, zgodnie z założeniami programu „Od papierowej do cyfrowej Polski”, że w perspektywie 5 lat Polska stanie się bardziej:

- cyfrowa - 50% obywateli będzie realizować 80% spraw przez Internet,
- bezgotówkowa – udział pieniądza gotówkowego w podaży pieniądza M1 spadnie o 30% (z poziomu 21,5% do około 15%).

Główne kierunki:

1) Elektronicznie i bez papieru

Cyfryzacja daje wartości dodane dla obywateli/klientów, administracji i sektora komercyjnego/gospodarki. Przewiduje się, że w 2020 r. wśród klientów banków w Polsce 74% transakcji odbywać się będzie w bankowości internetowej oraz mobilnej (w 2014 r. było to 54%). **Następny krok to wdrożenie kompletu usług zaufania. Współpraca państwa i sektora komercyjnego to kluczowa droga do przekonania obywatela o użyteczności nowych rozwiązań administracji.** Na miejsce papierowych procesów i biurokracji nadchodzi era e-administracji, która prezentuje rozwiązania intuicyjne,

przyjazne, wygodne oraz przede wszystkim dostosowane do obywatela. **Warto wykorzystać ten potencjał do zbudowania wysokiej ergonomii rozwiązań administracyjnych.**

Wizja cyfrowej Polski powinna zakładać, że obywatel:

- a. ma możliwość realizowania usług w obszarze zdrowia, np. umawiania wizyty do lekarza za pomocą e-rejestracji, otrzymania e-recepty, a także e-skierowania do innego specjalisty,
- b. otrzymuje e-paragon za zakupy na swój profil, bez wersji papierowej,
- c. otrzymuje e-świadczenie i opłaca e-składkę,
- d. posiada e-Box do kontaktu z administracją. Wszystkie procesy na linii obywatel – administracja odbywają się elektronicznie, bezgotówkowo i bez papieru.
- e. może realizować szereg spraw za pomocą tożsamości cyfrowej (np. zawieranie umowy za pomocą podpisu elektronicznego),
- f. posługuje się instrumentem płatniczym, który łączy w sobie funkcje zarówno płatniczą, jak i nośnika usług, dzięki czemu obywatel za pomocą jednego nośnika może skorzystać z szeregu funkcjonalności.

Rekomendowane w tym obszarze działania powinny koncentrować się na jak najszybszym udostępnieniu rozwiązań wprowadzających wyżej wymienione funkcjonalności.

2) **Zwiększenie obrotu bezgotówkowego**

W roku 2015 w Polsce odnotowano ponad 1 mld płatności zbliżeniowych, 5 mln użytkowników bankowości mobilnej oraz 14,5 mln aktywnych użytkowników bankowości internetowej. **Warto iść tym śladem i promować gospodarkę bez gotówki i bez papieru, za to z dostępem do szerokiego wachlarza e-usług, w tym e-administracji, aby w perspektywie najbliższych kilku lat podwoić liczbę bezgotówkowych transakcji płatniczych w Polsce.**

65% Polaków deklaruje chęć korzystania z obsługi internetowej w obszarze spraw publicznych, co jest istotnym motywatorem do upowszechnienia takiego rozwiązania.

Główne rekomendowane obszary działań to:

- a. Wprowadzenie i upowszechnienie płatności bezgotówkowych oraz zdalnych w sektorze publicznym;
- b. Wprowadzenie bezgotówkowej formy wypłaty wynagrodzenia jako formy preferowanej;
- c. Wprowadzenie zachęt podatkowych dla konsumentów posługujących się bezgotówkowymi formami płatności.

Jakie zmiany w podatku bankowym?

Rekomendujemy zmianę podstawy naliczania podatku i jej zakotwiczenie wg stanu bilansu na 31 grudnia 2015, **tak aby wzrost akcji** kredytowej banków wspierał inwestycje w gospodarce oraz by nie powodował zagrożenia dla stabilności (bezpieczeństwa) systemu finansowego w Polsce.

Postulujemy, by zmiany w ustawie realizowały trzy cele:

1. Zagwarantowanie i ustabilizowanie realizacji potrzeb fiskalnych aby uniknąć oddziaływania podatku na optymalizowanie bilansów banków
2. Stymulowanie rozwoju inwestycji w polskiej gospodarce
3. Wzrost stabilności (bezpieczeństwa) krajowego systemu finansowego.

Uzasadnienie

Zagwarantowanie i ustabilizowanie realizacji potrzeb fiskalnych aby uniknąć oddziaływania podatku na optymalizowanie bilansów banków

Po wejściu w życie ustawy z dnia 15 stycznia 2016 r. o podatku od niektórych instytucji finansowych (Dz.U. z 2016 r. poz. 68 z późn. zm.) obserwowane są próby tzw. optymalizacji podatkowej. Polegają one przede wszystkim na podejmowaniu przez część podatników działań na rzecz obniżenia podstawy opodatkowania.

Stąd zmiana ustawy winna definiować, że podstawa opodatkowania będzie ustalona np. według stanu jego aktywów na ostatnią datę zamknięcia ksiąg rachunkowych, która poprzedza 1 stycznia 2016 roku. W efekcie wszelkie zmiany podstawy opodatkowania realizowane przez takiego podatnika po tej dacie - poza zmianami, których celem jest stymulowanie rozwoju inwestycji - pozostaną bez wpływu na dochody Skarbu Państwa z tytułu podatku.

Stymulowanie rozwoju inwestycji w polskiej gospodarce

Zakotwiczenie opodatkowania aktywów na stanie z 31 grudnia 2015 wyeliminuje skłonność banków do ograniczania kredytów. Dotyczy to w szczególności kredytów inwestycyjnych. Inwestycje są kluczowym elementem polityki rozwoju Polski. Przedsiębiorcy i jednostki samorządu terytorialnego finansują inwestycje z wykorzystaniem własnych wolnych zasobów finansowych, z kredytów bankowych lub z emisji obligacji. W finansowaniu projektów realizowanych z wykorzystaniem funduszy unijnych, stanowią one ich wkład własny. Stąd celem zmiany ustawy powinno być sprzyjanie wzrostowi kredytów inwestycyjnych dla przedsiębiorstw, w tym dla przedsiębiorców indywidualnych oraz małych i średnich firm, i emitowanych przez nie obligacji.

Intencją zmiany ustawy powinno być w szczególności, by wzrost kredytów inwestycyjnych dla przedsiębiorstw, w tym dla przedsiębiorców indywidualnych oraz małych i średnich firm, pomniejszał podstawę opodatkowania podatkiem od niektórych instytucji finansowych. Zmiany ustawy powinny zakładać również, że podstawa opodatkowania pomniejszana będzie o przyrost wiarygodności instytucji finansowych z tytułu emitowanych przez przedsiębiorstwa obligacji. Są one – co do zasady – substytutem kredytu inwestycyjnego. W rezultacie zmiany ustawy powinny zachęcać banki oraz spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe do kredytowania przedsiębiorstw. Powinny one także zachęcać banki, spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe oraz zakłady ubezpieczeń do inwestowania w obligacje emitowane przez przedsiębiorstwa.

Dla zapewnienia realizacji celów ustawy i uniknięcia pomniejszeń podstawy opodatkowania niezgodnych z celem ustawy, z grupy przedsiębiorców wyłączone powinny pozostać podmioty sektora finansowego. W ten sposób będzie ona ograniczona do podmiotów tzw. realnej gospodarki.

Wzrost stabilności krajowego systemu finansowego

Jednym ze źródeł finansowania Narodowego Programu Mieszkaniowego mają być listy zastawne. Obligacje te mogą być - z mocy ustawy o listach zastawnych i bankach hipotecznych (Dz.U. z 2015 r. poz. 1588) - emitowane przez Bank Gospodarstwa Krajowego oraz specjalistyczne banki hipoteczne. Ich zabezpieczeniem są przede wszystkim środki

pochodzące ze spłat kredytów zabezpieczonych na nieruchomościach. Nabywane są one przede wszystkim przez instytucje finansowe posiadające nadwyżki finansowe (w tym towarzystwa ubezpieczeniowe oraz banki). Będąc długoterminowymi dłużnymi papierami wartościowymi, o wysokim poziomie bezpieczeństwa i niskim ryzyku inwestycyjnym, są uznawane za najbezpieczniejsze źródło pozyskiwania funduszy przez banki.

W celu stymulowania rozwoju listów zastawnych, założenia do zmiany ustawy powinny zakładać, że przyrost aktywów z tytułu listów zastawnych u ich nabywców (zakładów ubezpieczeń, spółdzielczych kas-oszczędnościowo-kredytowych oraz banków) a także wartość zobowiązań z ich tytułu w bankach hipotecznych obniżyć będzie podstawę opodatkowania podatkiem.

Ponadto uwzględnijmy fakt, że:

- 1) rynek kredytów mieszkaniowych w Polsce przekracza 390 mld zł i niemal w całości znajdują się one w bankach, niebędących bankami hipotecznymi,
- 2) sprzedaż nowych kredytów mieszkaniowych była historycznie realizowana w zasadzie wyłącznie przez banki, niebędące bankami hipotecznymi

Projekt zmiany ustawy powinien stymulować banki do tworzenia własnych banków hipotecznych i emitowania listów zastawnych, oferowania za ich pośrednictwem nowych kredytów mieszkaniowych oraz przenoszenia do nich wierzycielności z ich tytułu. Z tego względu projekt taki powinien zakładać, że podstawa opodatkowania banku jest obniżana o wartość listów zastawnych wyemitowaną przez należący do takiego banku bank hipoteczny, o ile tylko nie obniża ona już podstawy opodatkowania w tym banku hipotecznym.

Przy nowelizacji regulacji dotyczących podstawy podatku bankowego należałoby uwzględnić, że:

- jest on największy w Europie, a rentowność kapitałów sektora bankowego staje się w Polsce niższa od rentowności sektora niefinansowego;
- **podatek bankowy prowadzi do przekierowania finansowania w kierunku obligacji Skarbu Państwa kosztem pozostałych sektorów gospodarki** - na koniec września 2016 portfel obligacji w posiadaniu banków był o 55,9 mld złotych (+30%) większy niż na koniec 2015 r. W tym samym czasie portfel kredytów dla sektora niefinansowego (firmy i gospodarstwa domowe) przyrósł o 42 mld złotych (tj. zaledwie o 4.4%);
- **przy rosnących z roku na rok wymogach kapitałowych podatek bankowy obniżając zyski utrudnia akumulację kapitałów**, zarówno ze źródeł wewnętrznych (wg. danych NBP w latach 2008-2014 zatrzymane zyski odpowiadały za 52% przyrostu kapitałów), jak i zewnętrznych (z emisji kapitału akcyjnego – inwestorzy oczekują określonego zwrotu na kapitale własnym). Jest to dodatkowy kanał oddziaływania podatku na możliwości rozwojowe sektora, a tym samym całej gospodarki. Warto zauważyć, że zdolność akumulacji kapitałów ma też przełożenie na odporność banków na szoki;
- podatek bankowy **zachęca banki do optymalizacji bilansów** (pozbywania się aktywów o niskiej rentowności), co prowadzi do wyhamowania wzrostu aktywów sektora ogółem (we wrześniu wzrost wynosił jedynie 3.8% r/r), a tym samym powstrzymania procesu pogłębiania finansowego (mierzonego relacją aktywów do PKB). Tymczasem poziom pogłębiania finansowego jest w Polsce niski (spośród krajów unijnych niższą relacją aktywów finansowych do PKB mają jedynie Rumunia, Litwa i Słowacja). Jak wskazują doświadczenia międzynarodowe tworzenie barier dla rozwoju sektora bankowego (na jego wczesnym etapie rozwoju) ma negatywny wpływ na rozwój gospodarczy jako taki oraz zwiększa zależność gospodarki od finansowania zagranicznego (firmy są niejako „wypychane” za granicę w celu pozyskiwania finansowania);
- od czasu wprowadzenia podatku **banki są zniechęcane do transakcji na rynku międzybankowym** (np. 3 miesięcznych depozytów) co powoduje coraz mniej wiarygodne kwotowania indeksów takich jak WIBOR 1M czy WIBOR 3M na których oparte są miliardy kredytów) a także zamarł rynek transakcji repo/reverse repo (czyli transakcji zabezpieczonych na obligacjach skarbowych, a jest to ważny instrument płynności awaryjnej dla banków);
- podatek bankowy prowadzi do obniżenia oprocentowania depozytów (przy braku zmian stop NBP średnie oprocentowanie depozytów terminowych gospodarstw domowych jest dziś 0.15-0.2 p.p. niższe niż przed wprowadzeniem podatku), co **może prowadzić do dalszego spadku i tak niskiej w naszym kraju skłonności do oszczędzania**.
- na skutek działań dostosowawczych (ze strony objętych podatkiem) dochody z podatku od niektórych instytucji finansowych będą w bieżącym roku znacząco niższe od planowanych – na początku roku budżet zakładał dochody na poziomie 5,5 mld złotych, a planowane wykonanie to jedynie 3,4 mld złotych. **Wskazuje to na ograniczoną skuteczność narzędzia jakim jest podatek sektorowy, przy równoczesnym występowaniu wielu negatywnych dla gospodarki efektów ubocznych (jak te wymienione powyżej).**